

1. פורום קהילת (ע"ר 580553915)

מרחוב עם וועלמו 8, ירושלים

ע"י ב"כ עוז מאיר בוחניק או עוז
אריאל ארליך או עוז מאיר רובין
מרח' עם וועלמו 8, ירושלים
טל': 02-6312724 ; פקס : 02-6312720
נייד : 052-7065522
דוא"ל : mbuchnick@kohelet.org.il

הუטור

נגזר

1. משרד הכלכלה

2. הממונה על חופש המידע במשרד הכלכלה, בית שבע תורג'מן

שנייהם ע"י
פרקליטות מחוז ירושלים
מרחוב מחל"ל 7, מעלות דפנה, ירושלים
טל': 02-5419555 ; פקס : 02-5419581

המשיבים

עתירה מנהלית

בית המשפט הנכבד מתבקש להורות על ביטול החלטת המשיבה 2 שלא למסור את המידע אשר התבקש על ידי העוטר ולהורות למשיבים למסור את המידע נשוא עתירה זו ללא דיחוי, בהתאם להוראות סעיף 7 לחוק חופש המידע, תשנ"ח-1998.

כן يتבקש בית המשפט הנכבד לפסק לעוטרת הוצאות משפט ושכ"ט עוז".

העתורים

1. העוטר פורום קהילת, הוא עמותה רשומה בישראל. פורום קהילת פועל לעיגון מעמד הקבע של ישראל כמדינה הלאומית של העם היהודי, חיזוק הדמוקרטיה הישראלית, קידום חירות הפרט ועידוד יישום עקרונות השוק החופשי בישראל.

הפורום פועל ללא כוונת רווח ואינו נתמך על ידי שום גורם מדינתי. הפורום מסייע לנבחרי ציבור מכל הകשת הפוליטית בגיבוש מדיניות בתחוםי עסקוקם, בדרך של מחקר עובדתי או משפט, וכן מקדם את מטרותיו באמצעות פנינה לערכאות.

על אדיבות הפורום רואו באתר האינטרנט WWW.KOHELET.ORG.IL

ענינו של הפורום בנושא הנידון נובע הן מחתירתו לחיזוק הדמוקרטיה, ובכלל זה שקיופותן של רשויות השלטון בישראל וזכותו של הציבור לקבל מידע המצו依 בידי הרשות הציבורית, הן ממטרתו לעודד את יישום עקרונות השוק החופשי בישראל על ידי עירכת מחקרים בנוגע למדייניות הפיקוח של רשויות השלטון על השוק בישראל והגנת המידע לציבור ולמקבלי החלטות.

המשיבים

2. המשיב 1 הוא משרד הכלכלת, ובהתאם לפסק ד' לחוק להגנת הספרות והספרים בישראל (הוראת שעה), התשע"ג-2013 (להלן: "החוק להגנת הספרות"), הוא הממונה על פיקוח ביצוע החוק ואכיפת הוראותיו, ובכלל זה איסוף המידע הנוגע לביצוע הוראות החוק.

המשיבה 2, בת שבע תרג'מן היא הממונה אצל המשיב 1, על פי סע' 3 לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998 (להלן: "החוק" או "חוק חופש המידע"), על העמדת מידע לרשות הציבור, ועל טיפול בבקשת לקבלת מידע על פי החוק.

הרקע העובדתי

3. החוק להגנת הספרות פורסם ביום לי באב התשע"ג, 6.8.13. בין היתר, קובע החוק תקופת הגנה בת 18 חודשים, על ספרים חדשים, מיום הדפסת המהדורה הראשונה של הספר. עוד קובע החוק הוראות בנוגע לשיעורי התשלומים אשר על המוציאים לאור לשלם לספרים ישראליים על ספרים אלו במשך תקופת ההגנה.

4. בחודש מרץ 2015 פירסמה הוועדה המיעצת לשרת התרבות והספורט, לשר הכלכלת ולוועדת החינוך, התרבות והספורט של הכנסת, וועדה הפעלת מכך פרק ו' לחוק להגנת הספרות (להלן: "הוועדה המיעצת"), דוח שנתי על מצב ענף הספרים (להלן: "הדו"ח"), בהתאם לסעיף 38(ג) לחוק להגנת הספרות.

5. סעיף 3.3 לדוח כולל נתונים הנוגעים ליחס הספרים החדשניים שנמכרו, מתוך סך הספרים שנמכרו בשנים 2012-2014. הסעיף מגדר "ספר חדש" כספר אשר יצא לאור באותה השנה. בנוגע לשנים 2012-2013 מציג

הדו"ח נתוניים הנוגעים לשנים בכללותן. לעומת זאת בוגר לשנה 2014 מכיל הדו"ח נתון חלקי בלבד, הכוון רק את יחס הספרים החדשניים שנמכרו מתוך סך הספרים שנמכרו **ברבעון האחרון של השנה**.

העתק הדו"ח מצורף לעתירה ומסומן כנספח א'

6. העותר, החוקר את השפעת החוק להגנת הספרות על שוק הספרים בישראל, ביקש להשלים את הנתוניים לגבי כל שנת 2014, החסרים מן הדו"ח. לשם כך מילא ד"ר יצחק קליאן, ראש מחלקה מחקר המדיניות אצל העותר, טופס בקשה מידע באתר היחידה לחופש מידע במשרד המשפטים, ושלחו ביום 20.10.2015, בזו הלשון:

1. מה היה אחוז הספרים החדשניים, לפי ההגדירה "ספר חדש אשר יצא לאור באותה שנה" שנמכרו בכל מחיר שהוא ברבעון האחרון של 2012 וברביעון האחרון של 2013? למען הסר ספק, הכוונה היא למספר יחידות ולא למספר הכותרים.
2. מתוך כלל הספרים העונים להגדירה "ספר חדש אשר יצא לאור באותה שנה" מה היה אחוז הספרים החדשניים שנמכרו בכל שנה 2012, 2013, ו-2014 אשר נמכר ברבעון האחרון של כל אחת מהשנתיים הללו?
3. לפי ההגדירה "ספר חדש אשר יצא לאור באותה שנה", מה היה אחוז הספרים החדשניים, מתוך כלל מכירות הספרים אשר נמכר בכל מחיר שהוא במהלך השנים 2012, 2013 ו-2014.

עותק הבקשה מצורף ומסומן כנספח ב'

7. תגובת המשيبة 2 לבקשת הגיעה לידי העותר ביום 10.11.2015 אולם זו לא כללה מידע בוגר לשנת 2014 מעבר למידע אשר כבר פורסם בדו"ח.

עותק תשובה המשيبة 2 מצורף ומסומן כנספח ג'

8. לפיכך שב העותר ופנה באותו היום אל הממונה על חופש המידע במשרד הכלכלה (להלן: "הממונה") בבקשת נוספת להשלים את המידע המבוקש.

עותק הבקשה הנוספת מצורף ומסומן כנספח ד'

9. למחמת, ביום 11.11.2015 השיבה המשيبة 2 לפניה העותר בלשון זהו:
"לא קיימים בידינו נתונים אודור שעור הספרים החדשניים שייצאו בשנת 2014 ונמכרו באותה שנה. בפברואר 2014 נכנס לתוכפו החוק להגנת הספרות והנתונים שבידינו מתיחסים בספרים מוגנים שנמכרו החל מחודש זה. מדובר בנתון שונה".

תגובה המשيبة 2 מצורפת ומסומנת כנספח ה'

10. לאור הבהיר זה, בו ביום, שב העותר ופנה בבקשת מקוונת חדשה לקבלת המידע הנוחז בלשון זו :

"אבקש לדעת את אחוז הספרים שנמכרו תחת הגנת חוק הספרות בשנת 2014 –

כאחוז מכל הספרים שנמכרו בשנת 2014.

כאחוז מכל הספרים שנמכרו מאז שנכנס החוק לתוקף ועד סוף שנת 2014.

11. תשובה המשיבה 2 התקבלה ביום 15.11.15 וזה תוכנה :

"כל הנתונים שאושרו לפרסום מופיעים בדוח הגלוי שפרסמה הוועדה המיעצת לחוק להגנת הספרות והספרים בישראל הדו"ח המלא הועבר לפונה ואני מה להוסיף עליו".

פניות העותר ותשובה המשיבה 2 מצורפים ומסומנים כנספחים ו-ז' בהתאם.

12. כיוון שתשובה המשיבה 2 הייתה למעשה סירוב בלתיה מנוח לקבלת מידע, ולאור הוראות סעיף 7 לחוק חופש המידע, פנה העותר מיד בבקשת המשיבה כי תפרט את נימוקי החלטתה שלא להעביר את המידע המבוקש.

פניות העותר לקבל פירוט נימוקי הסירוב מצורף ומסומן כנספח ח'

13. לאחר שבוע, ומשפניית העותר לא נעטה, פנה שוב העותר למשיבה 2 בדרישה לקבל נימוק להחלטת הסירוב, ובקשה אף שלח לה בכתב, ביום 22.11.15, הסבר מפורט לדרישה.

פניות העותר לקבל פירוט נימוקי הסירוב מצורפת ומסומנת כנספח ט'

14. ביום 26.11.15 התקבלה תשובה המשיבה 2 זהה לשונה :

"כל המידע שנאסף לשוק הספרים מתකבל מגורמים פרטיים בשוק וחול על המידע חיסין עסקי, וועדה מיעצת בינמשרדית אשר הוקמה במסגרת החוק היא הגורם אשר נחשף לנתחנים בסמכותה לפרסם נתונים גלויים לציבור והוא אכן עושה כך לאחר שהיא שוקלת שיקולים של פגיעה בסודיות המידע עסקי, פגעה בתחרות וכדומה, ולכן על פי סעיף 9(ב)(6) לחוק חופש מידע נתוניים אלה לא יועברו בשל חשש לפגיעה בסוד מסחרי כלכלי".

הנתונים המבוקשים על ידו לא פורסמו עד כה על ידי הוועדה המיעצת ולאור פניה תבחן אפשרות לפרסם במסגרת הדו"ח הגלוי הבא".

תשובה המשיבה מיום 26.11.15 מצורפת ומסומנת כנספח י'

15. לאור תשובה זו פנה העותר לממונה באמצעות עורך דיןו. במכתו ביום 10.12.15, הבahir ב"כ העותר כי המידע אותו ביקש העותר נגע לנושא כלליל ללא נגיעה לעסקיו של גורם פלוני או אלמוני או סוד מסחרי. לפיכך ביקש ב"כ העותר כי המשיבה 2 תעביר את המידע המבוקש לעותר, כדי שלא יאלץ העותר לפנות לבית המשפט.

מכתבו של ב"כ העותר מצורף ומסומן כנספח יי"א

16. משלא הגיבו המשיבים למכתב זה, ואף לא טרחו להודיע מתי בכוונתם למסור את המידע, לא נותרה בידי העותר ברירה אלא לפנות לבית המשפט הנכבד בעתרה זו.

הטייעון המשפטי

17. סעיף 1 לחוק חופש המידע קובע את זכותו של כל אזרח או תושב ישראל לקבל מידע מרשות ציבורית. סעיף 2 לחוק מגדיר את המונח "מידע" הגדרה רחבה, ה כוללת "**כל מידע המכוי** ברשות ציבורית, והוא כתוב, מוקלט, מוסרט, מצולם או ממוחשב".

18. סעיף 7(ו) לחוק קובע כי אם החלטה רשות ציבורית לדחות את בקשה המבקש **כולה או חלקה** עליה להודיע לבקשת ולפרט לבקשת נימוקי החלטתה. בנוסף על הרשות לידע את המבקש אודות זכותו לעתור לבית המשפט. סעיפים 8 ו-9 מוננים רשימה סגורה של עילות שבгинן רשאית הרשות לסרב לבקשת לקבלת מידע.

19. כאמור, נימוקה של המנהלת בסירובה להעביר את המידע היה כי ישנו חשש לפגיעה בסוד מסחרי כלכלי. סיגג ההגנה על סוד מסחרי או כלכלי מעוגן בסעיף 9(ב)(ט) לחוק וזוו לשונו:

"מידע שהוא סוד מסחרי או סוד מקצועי או שהוא בעל ערך כלכלי, שפרוטומו עלול לפגוע

פגיעה ממשית בערכו, וכן מידע הנוגע לעניינים מסחריים או מקצועיים הקשורים לעסקיו

של אדם, שגילויו עלול לפגוע פגיעה ממשית באינטרס מקצועי, מסחרי או כלכלי..."

20. כדי להיכנס בוגדר סיג ההגנה המידע כМОNON **צריך להיות סוד**. זהו תנאי היסוד. אולם המידע אשר העותר מבקש את גילויו אינו מתייחס לעסקיו של אדם או גורם מסחרי או עסקיו כלכלי, כי אם מידע כלכלי, המתbetaא באחזois, על ענף הספרים בישראל בכלל. לא ניתן לומר ממן את אחוז המכירות של גורם מסחרי זה או אחר מתוך כלל מכירות הענף, מספר היחידות הנמכרות, מחיריהן, או מקום או דרך מכירותם.

21. לא זו בלבד שאין כל יסוד לראות במידע זה סוד, אלא שמדובר במידע שההרשאות ראתה לנכון לכלול בדי"ח מצב ענף הספרים המתפרסים מטעה. אמת, בוגע לשנים 2013-2012 פרסום הרשות את כלל המידע, ואיilo בוגע לשנת 2014 בחרה הרשות להציגו רק בוגע לרבעון האחרון של השנה; אולם, דזוקא משום כך לא ניתן להבין כיצד יהפוך המידע לسود מסחרי, מעשה כשבים, דזוקא בוגע לשלוושת הרביעים הראשונים של שנת 2014.

די בכך כדי לקבל את העתירה ולהורות cmboksh בה.

22. ועוד נDIGISH: כפי שהבהיר העותר בבקשתו המקורית המידע שהוא מבקש הוא מידע כללי, בלי שיידרש פירוט הנוגע בספר, אדם או לגוף מסחרי מסוימים. ונבהיר, העותר מבקש **לדעת מה אחוז הספרים** הנחנים מהגנת החוק להגנת הספרים, **מתוך כלל הספרים** אשר נמכרו מעת שנכנס החוק לתוקף ועד סופה של אותה

שנה. מידע כללי שכזה אינו בא בוגדר סוד מסחרי, ובבר עמד על כך בית משפט נכבד זה במקרה דומה בעניין אחר:

משמעות הדברים, יתכן אמן של מוסד פלוני אכן תיגרם "פגיעה ממשית" בערך או במידע קונקרטי, ביחס לניסוי או מחקר ספציפי, כתוצאה מחשיפת המידע שבמחלוקה. אולם, לא ניתן לעלות על הדעת שחשיפת המידע הכללי המבוקש... תuumיד את כל שירות המוסדות בסכנה ל"פגיעה ממשית" בסודותיהם המסחריים או באינטרסים הכלכליים שלהם, באופן שיצדיκ הימנעות גורפת מראש מחשיפת המידע שבמחלוקה.

לפיכך, משלא צינה פגיעה קונקרטית במידע, באינטראס או גורם כלשהו, הרי שהאפשרות ל"פגיעה ממשית" שתගרם למי ממוסדות המחקר – נותרה בוגדר אפשרות תיאורטית בלבד; וקשה להלום החלטה המורה על הימנעות גורפת ממשית המידע שבמחלוקה לפי סעיף

9(ב)(6)חוק חופש המידע, רק לנוכח אפשרות תיאורטית זו.

(עתם (י-ס) 12-05-14037 העמותה למען מידע מסורי נ' יו"ר המועצה לניסויים בבעלי חיים; ניתן ביום 3.2.15; ההדגשות הוספו)

23. אם כן, מקום שהמידע המבוקש הוא מידע כללי, אין די בחשש תיאורטי לפגיעה, ועל הרשות להציבו על חשש קונקרטי העולה לכדי לפגיעה ממשית באינטראס או גורם כלשהו.ברי כי במקרה דנן לא עמדו המשיבים בתנאי זה; ולא מקרה הוא שהמשיבים אף לא טרחו לציין איזו פגיעה תיאורטית צפואה ממשיתם העוטר במידע.

24. מעבר לצורך: אף לו הייתה מתקבלת עמדת המשיבים, כי ישנו חשש לפגיעה בסוד מסחרי, אין בכך די כדי לסרב לבקשת העוטר לקבל את המידע. הסיגים לחובת מסירת המידע המנוויים בסעיפים 8 ו-9 אינם מוחלטים אלא דורשים מן הרשות כי תפעיל שיקול דעת ותאוזן בין תכלית החוק ובין האינטרסים עליהם מבקשים הסעיפים להגן. על חובת האיזון ניתן למלוד מסעיף 10 לחוק:

10. בבואה לשקל שירוב למסורת מידע לפי חוק זה, מכוח הוראות סעיפים 8 ו-9, ניתן הרשות הציבורית דעתה, בין היתר, לעניינו של המבקש במידע, אם ציין זאת בבקשתו, וכן לעניין הציבורי שבגילוי המידע מטעמים של שמירה על בריאות הציבור או בטיחותו, או שמירה על איכות הסביבה.

25. בית המשפט כבר עמד על כך שסעיף זה הוא אך חלק מכלל מלאכת האיזון שעל הרשות לבצע. בבואה לקבל החלטה בדבר חשיפת מידע אשר בא בוגדר סעיף 9(ב)(6) על הרשות לשקל, בין היתר, את האינטרס הציבורי שבחשיפת המידע, זכות הציבור לדעת, העניין האישי של המבקש המידע, ומידת הפגיעה הצפואה כתוצאה

מחשיפת המידע. (ע"מ 06/06 10845 **שידורי קשת בע"מ נ' הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו** (ניתן ביום 11.11.08) (להלן: "**עניין קשת**").

26. על המשקל שיש לתת לאינטראס הציבורי בחשיפת המידע זכויות הציבור לדעת ניתן למוד מתקלויות הזכות לחופש המידע העומדות בסיס הבקשה הספציפית לקבלת מידע. בית המשפט כבר עמד על תכליות אלו וקבע כי הן כוללות את הגשמה חופש הביטוי, הצורך בפיקוח אפקטיבי על השלטון, שימורו של אמון הציבור בשלטון והעובדה כי מידע הנמצא בידי רשות ציבורית הינו קניינו של הציבור. ככל שניתן להצביע על הגשמה תכליות רבות יותר על ידי העברת המידע, כך עולה משקלו של האינטראס הציבורי זכויות הציבור לדעת (ע"מ 1120/08 **התנוועה לחופש המידע נ' מדינת ישראל - רשות הגבלים העיקריים** (ניתן ביום 10.11.17)).

27. כפי שכבר הובהר לעיל, העותר הוא עמוtha החותרת לחיזוק הדמוקרטיה וקייפות השלטון בישראל, בשים דגש על הפיקוח של המדינה על השוק החופשי. מטרתו זו עולה בקנה אחד עם תכלית חוק חופש המידע בפיקוח על השלטון בישראל, וכתוכאה מכח, חיזוק אמון הציבור בשלטון. הצורך בפיקוח זה מתחדד עוד יותר ממקום שבו הרשות מבקשת בפועל להסתיר מידע אשר שכמותו פרסמה בעבר, תוך הסתרות תמורה מאחרי הטענה לסוד.

28. זאת ועוד, בנידון דו"ן, כאשר עסקין בבקשת העותר לעורך מחקר, אף הבטחת חופש הביטוי הינה תכלית העומדת בסיס הבקשה. בית המשפט כבר עמד על חשיבות היכולת לדעת על מנת למש את חופש הביטוי, ותפקידו של חוק חופש המידע בהגשת מטרה זו. (ע"מ 6013/04 **משרד התעשייה נ' חברת החדשנות**, (ניתן ביום 2.1.2006), וכן גם **עניין קשת**).

29. מכל האמור עולה, כי גם אם נניח, מסיבה עולמה, כי המידע לגבי שלושת הרביעונים הראשונים של 2014 הוא 'סוד', הרי שבאיוזן שבין האינטראס הציבורי שהעביר המידע ובין הצורך להגן על הסוד מסחרי, או אינטראס כלכלי אחר, ברוי כי ידו של האינטראס הציבורי על העליונה. בבקשת העותר מבוססת ומגשימה את התכליות הגרעיניות של החוק, בעוד שהסוד שעליו מתימרים המשיבים להגן הוא עמוס ותיאורטי לכל היוטר.

30. זאת ועוד, **ואף מעבר לצורך**: אף אם סבירה הרשות כי המידע נכנס בגדר הסיגים בסעיף 9, אין הדבר מוציא אותה מכלל חובהה לספק את המידע. סעיף 11 לחוק קובע כי במקרים אלו, במידה שניתן לגנות את המידע תוך מסירת מידע חלקית, על הרשות להעביר את המידע באופן זה. אף בנידון דו"ן במידה שהרשota סבורה כי ישנו חשש לפגיעה ממשית בסוד מסחרי כלשהו, הרי שהיא יכולה לספק את המידע תוך שתסתיר סטטוטוריים העולמים להביא לפגיעה בסוד, שכן יומו היא טוענת, על ידי הסתרת שמות הגוף אשר עלולים להפגע.

כאמור, כל זה למעלה מזאת הצורך, שכן הבקשה המקורית של העותר כוללת בתוכה כבר את האיזונים הללו, שהרי אין בה כל פגיעה במאן דהוא. אין במידע המבוקש משום סוד, ואין במה לאוזן, ורק מעבר לצורך אמרנו כל זאת.

סיכום

ענייןיה של העתירה בבקשת העותר כי המשיבים יעבירו לידי מידע אודות אחוז הספרים החדשניים אשר נמכרו מעת שנכנס חוק הגנת הספרים לתקף. העותר לא ביקש כל מידע אודות גוף או אדם מסוים כי אם מידע כללי, הדומה באופיו למיידע שהרשויות כבר פרסמה בשנים קודמות. לאחר פניות חוזרות ונשנות הודיעה המשיבה 2 לעותר כי היא מסרבת להעביר לידי את המידע וזאת בגין חשש לפגיעה בסוד מסחרי. העותר סבור כי אין המידע המבוקש נכנס בוגדר סוד מסחרי כפי שהוא מוגדר בחוק, וכי אין בהעברת המידע חשש לפגיעה ממשית בסוד מסחרי או אינטראס כלכלי. מעבר לכך טוען העותר כי אף אם נופל המידע בוגדר סעיף 6(ב)(6) לחוק, הרי שבאיוזן הפגיעה אל מול האינטרס הציבורי מההעברה המידע הרי שיידו של זה על העילונה. לבסוף טוען העותר כי אף לו היה מדובר בסוד מסחרי הרי שעל המשיבים להעביר את המידע באופן שלא יפגע באינטרס הכלכלי וזאת על פי סעיף 11 לחוק.

לאור האמור, מתבקש בית המשפט הנכבד לחייב את המשיבים להעביר את המידע המבוקש באופן מיידי לידי העותר.

כמו כן מתבקש בית המשפט הנכבד לפסוק לעותר הוצאות משפט ושב"ט ע"ד, אשר ייתנו ביטוי הולם וריאלי למאיצים ולהוצאות שהיא עליו להשكيיע כדי לקבל מידע בסיסי אשר היה מצוי במלואו בידי הרשות קודם להגשת העתירה.

היום, כ"ה טבת התשע"ז

6 נובמבר 2016

ירושלים

עו"ד מאיר בוחניך
ב"כ פורום קהילת
ל. ג'ירץ